

SANAT ALANINDA ESEN YENİ RÜZGAR: NFT

The New Trend In Art: NFT

Öğr. Gör. Dr. Fatıma TOKGÖZ GÜN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Emin Gülmez TBMYO, Grafik Tasarım Programı, Burdur/Türkiye
ORCID: 0000-0001-9286-1278

Cite As: Tokgöz Gün, F. (2021). "Sanat Alanında Esen Yeni Rüzgar: NFT", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(48): 1815-1820.

ÖZET

Mağara duvarlarındaki resimlerden günümüz dijital sanat eserlerine kadar uzanan sanat birçok farklı yöntem ve teknikle kendini göstermektedir. Dünya genelinde ilginin hızla arttığı kripto paralar ile tanınırlığı artan kripto teknolojisi, sanat alanını da etkileyerek kripto sanat olarak da karşımıza çıkmaktadır. Kendini sanat alanında da kabul ettiren kripto teknolojisi birçok sanatçının gün geçtikçe ilgi odağı olmaktadır. Sanat eserlerinin orijinalliğinin güvenli bir şekilde koruma altına alınmasını sağlayan NFT teknolojisi sanat alanında sanat eserlerinin gerçekliğini belgeleyen dijital bir sertifikadır. Sanatçıların dünya genelinde ürettikleri eserleri güvenle saklayabilecekleri bir alan olarak da bilinen yeni kripto teknolojisi, söz konusu blok zinciri (blockchain) üzerinde üretilen eşsiz kodlarla sanatçılara güvenli bir liman oluşturmaktadır. Sanatçıların eserlerinde sahip oldukları telif haklarından da esinlenerek ortaya çıkan kripto sanat, sanatçıların ve sanatseverlerin yeni merak alanlarından birisidir. Sanatçılar ürettikleri eserleri kripto sanat platformlarına yükledikten sonra dünya genelinde aynı anda sanatseverler ile eserin buluşması sağlanmaktadır. Pandemiden kaynaklı dünya genelinde gerçekleşen kısıtlamalardan dolayı kapanan fiziksel sanat galerileri kendilerini dijital sanat galerilerinde sanatseverlere göstermekte, böylelikle dünyanın her yerine aynı anda satışlarını gerçekleştirme imkanı da bulmaktadırlar. Yapılan araştırma kapsamında sanat alanındaki kripto teknolojinin kullanımı açıklanmış, NFT sanat eserlerinin ilk örnekleri incelenmiş ve sanat alanında NFT teknolojisini geleceği hakkında öngörülerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Blok zinciri, Kripto sanat, Tasarım.

ABSTRACT

Art ranging from the paintings on the cave walls to today's digital artworks shows itself with many different methods and techniques. Crypto technology, which has become more well-known with cryptocurrencies, where the interest is rapidly increasing around the world, also affects the field of art and appears as crypto art. Crypto technology, which has made itself accepted in the field of art, is becoming the focus of attention of many artists day by day. NFT technology is a digital certificate that certifies the authenticity of artworks in the field of art, which ensures that the originality of artworks is securely protected. The new crypto technology, which is also known as a space where artists can safely store the works they produce around the world, creates a safe haven for artists with the unique codes produced on the blockchain. Crypto art, inspired by the copyrights of artists in their works, is one of the new curiosity areas of artists and art lovers. After the artists upload their works to crypto art platforms, it is ensured that the art meets the art lovers around the world at the same time. Physical art galleries, which were closed due to the worldwide restrictions during the pandemic, show themselves to art lovers in digital art gallery forms, so they have the opportunity to make their sales all over the world at the same time. Within the scope of this research, the use of crypto technology in the field of art was explained, the first examples of NFT artworks were examined and predictions were made about the future of NFT technology in the field of art.

Key words: Art, Blockchain, Crypto art, Design.

1. GİRİŞ

Sanat eserleri yüzyıllardır elle dokunulabilir gözle görülebilir nesnelere olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanatçılar değişik teknik ve materyaller ile ürettiği sanat eserlerini sanatseverler ile müzayede ya da sergi alanlarında buluşturmaktadır. Zamanın getirdiği değişim ve gelişimlerden sanat eserleri de nasibini almıştır. Dünyada gerçekleşen değişimler dijital sanatı getirdiği gibi dijital para birimini de getirmiştir. Artık dokunulamayan paralar ve sanat eserleri sergi alanlarında yerlerini almaktadır. Geleneksel heykel sanatı, yağlı boya tablolar gibi elle tutulabilen eserlerin yanı sıra bilgisayarlarda hazırlanan dijital sanat eserleri de oldukça dikkat çekmektedir. Dijital dosyalarda saklanan sanat eserleri kolaylıkla çoğaltılıp basılabilmektedir. Bu yüzden dijital sanat eserleri blok zinciri altyapısına bağlanarak taklit edilme durumunu da ortadan kaldırmayı hedef etmektedir. Non-Fungible Token (NFT) sanat eserlerinin blok zinciri alt yapısına bağlanması ile hem sanat eserlerinin özgünlüğü güvenli bir şekilde koruma altına alınmakta hem de NFT'nin bulunduğu pazar ortamında ilgili sanat eserleri bütün dünyada oldukça iyi rakamlara alıcıları ile buluşabilmektedir.

Para piyasalarında gerçekleşen son dönem dijital değişimler blok zinciri olarak adlandırılmaktadır. Finans piyasalarının da içinde olduğu birçok alan bu dijital para birimlerine ilgi duymaktadır. Bazı araştırmacılar blok zincirinin internetten daha güçlü bir teknoloji olduğunu ifade etmektedir (Sultan, Ruhi, Lakhani, 2018: 49-57). Blok zincirindeki sistemde, müşteri ile satıcı arasında bir "güvenlik protokolü" imzalanmaktadır. İmzalanan "güvenlik protokolü" ile hesap verilebilir, şeffaf, güvenilir bir ortam müşterilerin memnuniyetine sunulmaktadır. Blok zinciri güvenlik temeli merkezi olmayan dağıtık bilgi yapısı sayesinde merkeziyetsiz ve

otonom bir oluşum olarak hizmet vermektedir. İnternetin sunduğu dijital dünya ile iletişimin oldukça kolaylaşması, toplumlar arasında etkileşimi de hızlandırmakta ve kolaylaştırmaktadır. Bu sebeple elimizin altındaki bilgisayarlar, tabletler ve akıllı telefonlar ile akıllı sözleşmelerin oluşturulması, doğrulanması ve kullanılması oldukça kolaylaşmaktadır. Bunun en güncel örneklerinden birisi de NFT teknolojisi kullanılarak özgün sanat eserlerinin orijinaliğin sertifikalanması, bu sertifikanın istenildiğinde yine NFT teknolojisi ile doğrulanması ve güvenilir bir şekilde el değiştirmesinin mümkün kılınmasıdır. Bu sayede de sanat alanında özgün çalışmaların korunması sağlanmış, izinsiz kopyalamaların ve replika eserlerin üretiminin önüne geçilmiş ve daha çok özgün eserin üretilmesi teşvik edilmiş olacaktır. Sanat alanında özgünlüğün korunmasına yönelik bir adım daha atılmış olacak ve sanat eserlerini üreten sanatçıların ya da ilgili eserleri satın alan sanatseverlerin bu eserlerin orijinaliği konusunda kaygıları sona erecektir. Ayrıca NFT sanat konusunda yapılacak akademik çalışmalar NFT sanatın teorik alt yapısını oluşturarak bilinirliğini artıracaktır. Ancak mevcut literatür incelendiğinde NFT ve blok zinciri ile sanatsal anlamda çok az akademik çalışma örneği olduğu görülmüştür. Bu nedenle yapılan çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. SANAT VE NFT

2.1. Blok Zinciri

Blok zinciri karmaşık gibi görünmesine rağmen oldukça basit bir alt yapıya sahiptir. “Bloklerden oluşan ve zincirler ile birbirlerine bağlı olan blok zinciri teknolojisi bir veri tabanı türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Zincirlerde yer alan her bloğun içerisinde veriler bulunmaktadır ve bu veriler herkese açık olarak bloklara işlenmektedir. Bloklara işlenen veriler hiçbir şekilde geri alnamamakta ve ilgili blokta kayıt altında tutulmaktadır. Veriler blok zincirinin türüne göre değişiklik göstermektedir. “Blok zincirinde dijital veri tabanlarında yapılan her işlem bilgisi ağdaki katılımcılar tarafından kaydedilmekte ve paylaşılmaktadır” (Saraçlar, 2021). Beck, blok zincirinin ağda yer alan düğümler ile tutarlı ve güvenli işlemlerin yapılmasını sağladığı bir veri tabanı olduğunu düşünmektedir (Beck, 2018: 54-58). Blok zincirlerini oluşturan her bir blok kendine özgü özellikleri ve kodları barındırmaktadır.

2.2. NFT Sanat Nedir? Nasıl Çalışır?

NFT - Non fungible token - yani değiştirilemez para olarak adlandırılmaktadır. Bir kripto para birimi olan Ethereum ile oynanan dijital ticaret oyunu Crypto Kitties’te blok zincirde saklanan ve hiçbiri birbirinin aynısı olmayan sanal kedileri alıp satarak ilk NFT’lerin temeli atılmıştır (Yakar, 2021).

Görsel 1: Cryptokitties.co

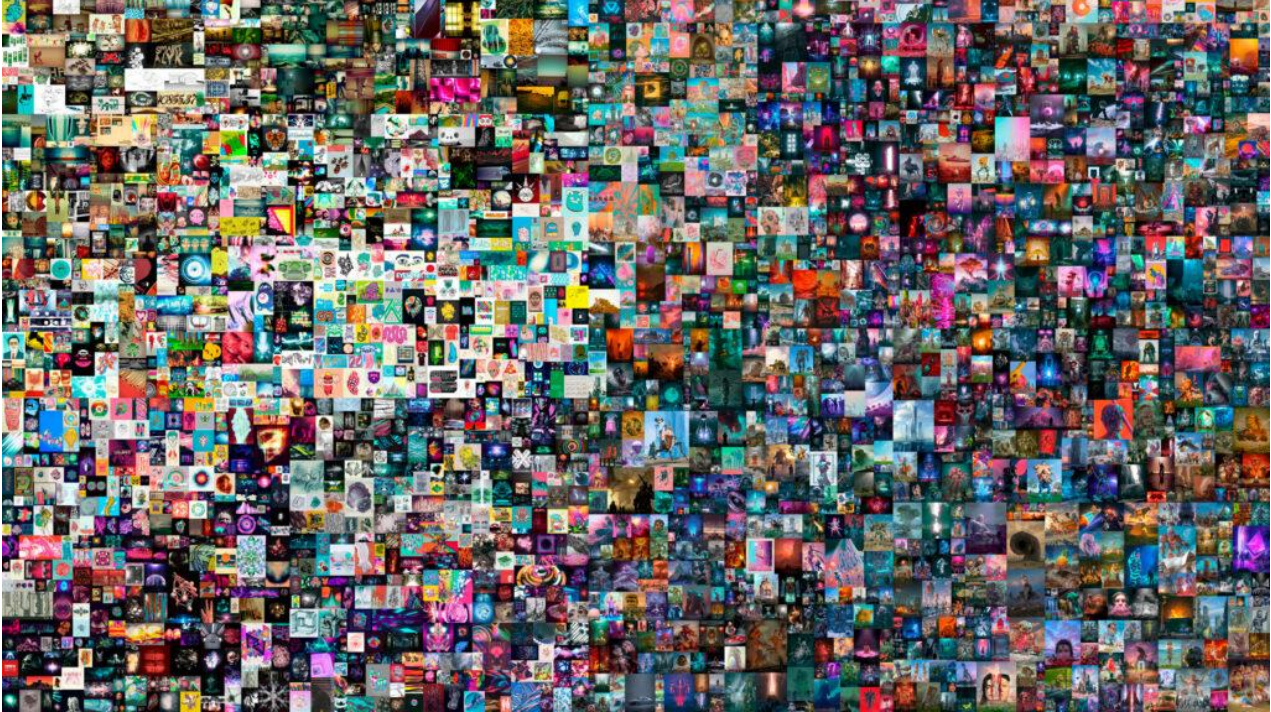
Kaynak: <https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/nft-nedir-kripto-sanat-cagi-mi-basliyor-570069.html>

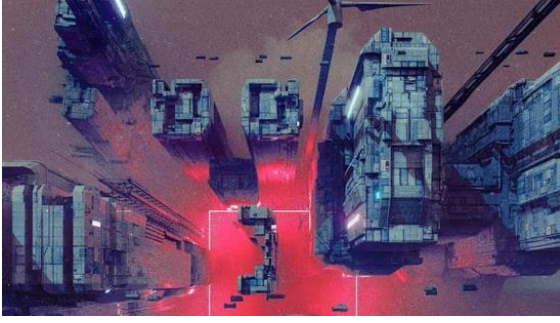
Kripto sanat eserleri için belirlenen para birimleri şeffaf ve denetlenebilir durumdadır. NFT eserlerin bulunduğu dijital galeriler nadir bulunan hareketli ve durağan sanat eserlerini sergilemektedir. Bir sanatçı tarafından oluşturulan dijital bir varlık dijital galeriye eklendiğinde akıllı bir sözleşme tarafından oluşturulan para sanatçının cüzdanına yatmaktadır. Sanat eseri bir kez oluşturulduktan sonra koleksiyoncuların satın alabileceği belirli bir blok zincirinde hayatına başlamaktadır. Sanat eserleri uzun yıllardır müzayedelerde alıcılarının sunduğu fiyatlara satılmaktadır. NFT sanat eserleri doğrudan alıcının cüzdanına aktarılırken, esere karşılık gelen kripto para birimi satıcının cüzdanına taşınır. Gerçekleşen blok zinciri sayesinde her işlem kripto grafik olarak güvence altına alınmaktadır. Bununla birlikte fonlar ve söz konusu eser hiçbir zaman galeri ya da üçüncü bir şahıs tarafından tutulmaz. Böylece eserin eşsiz olması sanat eserinin tokenlara bağlı olması ile ilişkilendirilmektedir.

NFT'ler sanat eserlerinden, tweetlere ya da animasyonlara yani dijital olabilen her şeye eklenen bir sertifika olarak karşımıza çıkmaktadır. Herhangi bir dijital varlığı NFT yapmak, söz konusu dijital varlığa bir blok zincirde seri numarası atamaktır. NFT sanat eserlerine sahip olan sanat severler aynı zamanda sınırlı sayıda üretilen bir sanat eserinin kalıcı olarak dijital sahibi olmaktadır. NFT olarak alım yaptığımız eserlerde sanatçıların kendisini de desteklemiş olmaktadır. NFT formunda alınan eserler kişilerin kendi koleksiyonunda tutularak yeniden satış yapma imkanı da satın alan kişilere tekrar sunulmaktadır. NFT sanat eserlerinin satışları belli başlı platformlar aracılığı ile yapılmaktadır ve bu sebeple sanat alanında NFT teknolojisinin sanat galerilerinin aracılığını da zamanla ortadan kaldırması da söz konusudur.

Kripto sanatı herkesin kullanımına açık blok zincirleri temeline dayanmaktadır ve bu sayede kripto sanatta sanat eserleri sanatçılar tarafından satışa sunulmaktadır ve özgün haliyle herhangi bir sanat sever tarafından satın alınabilmektedir. Kripto para birimlerinin tersine NFT'ler eşsiz dijital sanat varlıkları haline gelmektedir. Kripto sanatında, dijital sanat eserlerini satın alan sanatseverler duvara asılabilir bir sanat eseri değil dijital bir sanat eseri satın almaktadırlar.

Dijital sanat eserlerini sanatçıların NFT olarak güncel platformlar üzerinden satmaları mümkün olmaktadır. Opensea dijital sanat platformlarından birisidir. Opensea'da yer alan sanat eserlerinin üzerine tıkladığı zaman eserin hangi para birimi ile satışa sunulduğu, alıcısına ilk ne kadar fiyatla sunulduğu, sanatçısının kim olduğu, yapım yılı gibi bilgilere de ulaşmak mümkündür. NFT sanat eserlerinin orijinal haline sadece satın alan kişi ya da kurumlar sahip olurken eserin kopyasına başka bir kullanıcı da sahip olabilmektedir.

Görsel 2-3-4: Beeple Everyday: The First 5000 Days

Kaynak: <https://www.hindustantimes.com/lifestyle/art-culture/photos-digital-artist-beeple-s-work-auctioned-at-christie-s-for-6-6-million-101614585939175-4.html>

Beeple olarak bilinen Mike Winkelmann üretimini 13 yıl içinde tamamladığı, “Everydays: The First 5000 Days” eseri 5000 eserden oluşmaktadır. Tamamını dijital kolajın oluşturduğu eser Christie’s müzayede evinin online platformu aracılığıyla açık artırma ile 69,3 milyon dolara satılarak dünyada sanatçıların hayattayken sattığı en yüksek üçüncü eser miktarına ulaşmıştır. Christie’s müzayede evinin tamamen dijital olan bir sanat eseri için ilk kez bir müzayede açması sanat camiası tarafından dijital dönüşümün başlangıcı olarak görülmektedir (<https://argonotlar.com/blok-zinciri-ve-sanata-etkileri-bir-giris/>).

Görsel 5-6-7: Robert Alice; Aklın Portreleri

Kaynak: <https://www.clotmag.com/news/insight-portraits-of-a-mind-an-enticing-tribute-to-bitcoins-history-by-robert-alice>

Ben Gentilli tarafından tasarlanan “Bir Aklın Portreleri” isimli eser Christie’s Müzayede Evinin aracılığı ile sanat severlerle buluşturulmuştur. “Bir Aklın Portreleri” isimli sanat eseri seride yer alan 40 kreatif eserden bir tanesidir. “Bir Aklın Portreleri” 50 metreden daha fazla uzunluğa sahip 40 resimden oluşmaktadır. Eser, Bitcoin’i oluşturan 12,3 milyon haneli kodun elle boyanmış transkripsiyonunu oluşturmaktadır. Eser aynı zamanda boyadan oyulmuş dijital bir parmak izidir.

Sanatçılar yapıtlarına ya da insanlar ellerinde bulunan eşyalara NFT özelliği kazandırabilirler. NFT’lerin sunduğu eşsiz kodlama yöntemi ile sanatçılar eserlerin orijinal hallerini korumaktadırlar. NFT kodunun sahibi kim ise eseri kullanma hakkı da ona aittir.

2.3. Kripto Sanat

Kripto sanatı olarak bilinen nadir dijital sanat eserleri bir blok zincirine bağlı kriptografik olarak kayıtlı sınırlı sayıda üretilmiş koleksiyon sanatı olarak adlandırılmaktadır. 2012 yılında dijital sanatçı Gordon Berger, bir arkadaşı sayesinde blok zinciri teknolojisinin sanatçılar tarafından nasıl kullanılabileceğini araştırmaya başladı. Berger sanat eserlerinin tokenleştirilmesi sayesinde günümüzde dijital bir sanat eserinin nasıl biricikliğini koruduğunu şöyle ifade etmektedir. “Dijital olan bir şey aslında özgün olabilir, şimdiye kadar dijital ortama yüklenen görüntüler sonsuz sayıda kopyalanarak çoğaltılabilirdi. NFT teknolojisi tarihte ilk kez, dijital olan bir şeyin biricik ve değerli olabileceğini kanıtladı. Tokenleştirilen bir sanat eseri tıpkı fiziksel bir sanat eseri gibi belli bir kişiye ait olabilir ve el değiştirebilir. Tokenler her birine özgü kodlanmış olan akıllı sözleşmeler sayesinde birden fazla kez kopyalanamaz böylece tokenleştirilen özgün bir sanat eseri sadece bir kişiye ait olabilir.” (<https://argonotlar.com/blok-zinciri-ve-sanata-etkileri-bir-giris/>).

3. SONUÇ

Gün geçtikçe değişen ve küreselleşen dünyadan sanat da payını almaktadır. Dijital dönüşüm ile birlikte gelişen NFT sanat ismi çok daha sık duyulacağı benzetilmektedir. Sanat eserlerinin NFT olarak blokzincirine bağlanması aynı zamanda taklit edilme durumunu da ortadan kaldırmaktadır. Böylelikle blokzincirine katılan sanatçıların sanat eserleri hem taklit edilmekten korunmakta hem de iyi fiyatlara alıcıları ile buluşabilmektedir. COVID-19 pandemi sürecinin getirileri ile birlikte dijital medyaya duyulan ilgi artmaktadır, artan bu ilgi ile kripto sanatı dikkatleri üzerine toplamaktadır. 1960’lardan beri hayatımızda yer edinen dijital sanat kendini kripto sanat olarak da göstermektedir. Kripto sanat eserlerini sergileyen Opensea, Superrare, Niftygate gibi NFT platformlarına bakıldığı zaman sanat eserlerinin kategorilere ayrıldığı gözlemlenmektedir. Bu sebeple hangi eser neden pahalı satıldı, hangi eserler daha çok rağbet gördü gibi soruların cevaplarını bulmak oldukça zor olmaktadır. İçinde bulunulan pandemi sürecinin Kripto sanata olan ilgileri artırması sanatçıları ve sanat severleri kripto sanat üzerinde daha fazla düşünmeye sevk etmektedir. Kripto sanat platformları sanat severleri dünyanın her yerinde aynı anda toplayabilmekte, onlara aynı anda çalışabilme olanağı sunmakta, sanat eserlerine fiziksel bir müzayede olmadan satış ortamı sunabilmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı hayatımıza çoktan girmiş olan kripto sanat kavramını ve kripto sanat uygulamalarını sanat alanında her geçen gün daha da çok yer alacaktır.

KAYNAKÇA

Sulthan, K., Ruhi, U., & Lakhani, R. (2018). Conceptualizing Blockchains: Characteristics and applications. In *IADIS International Conference Information Systems*, 49–57.

Beck, R. (2018). Beyond bitcoin: The rise of blockchain world. *Computer*, 51(2), 54-58.

Yakar, M. Ç. (2021, April 9). *NFT nedir? Kripto sanat çağı mı başlıyor?* Trthaber. <https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/nft-nedir-kripto-sanat-cagi-mi-basliyor-570069.html>

Saraçlar, S. N. (2021, April 8). *Blok zinciri, NFT ve sanata etkileri*. Argonotlar. <https://argonotlar.com/blok-zinciri-ve-sanata-etkileri-bir-giris/>

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: <https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/nft-nedir-kripto-sanat-cagi-mi-basliyor-570069.html> (Erişim tarihi: 15.04.2021)

Görsel 2: <https://www.hindustantimes.com/lifestyle/art-culture/photos-digital-artist-beeple-s-work-auctioned-at-christie-s-for-6-6-million-101614585939175-4.html> (Erişim tarihi: 04.04.2021)

Görsel 3: <https://www.hindustantimes.com/lifestyle/art-culture/photos-digital-artist-beeple-s-work-auctioned-at-christie-s-for-6-6-million-101614585939175-4.html> (Erişim tarihi: 04.04.2021)

Görsel 4: <https://www.hindustantimes.com/lifestyle/art-culture/photos-digital-artist-beeple-s-work-auctioned-at-christie-s-for-6-6-million-101614585939175-4.html> (Erişim tarihi: 04.04.2021)

Görsel 5: <https://portraitsofaminind.robotalice.com/> (Erişim tarihi: 25.04.2021)

Görsel 6: <https://portraitsofaminind.robotalice.com/> (Erişim tarihi: 25.04.2021)

Görsel 7: <https://portraitsofaminind.robotalice.com/> (Erişim tarihi: 25.04.2021)